

Ronald Reagan hosszú árnyéka

KOSKA ZOLTÁN – LÉNÁRD LÁSZLÓ, 2019.

Asötét lovag visszatér megjelenésével újabb tételt pipálhatunk ki a magyar fordításra váró képregényklasszikusok listáján. Ráadásul egyből két változatban, füzetes, illetve keménytablás kiadásban is elérhetővé vált Frank Miller 1986-os műve, jóllehet különböző kiadók jóvoltából, eltérő fordításban. A Batman-képregény nemcsak a szuperhősműfaj történetében számít megkerülhetetlennek, hanem általában véve a médium és a közönség viszonyát is jelentősen formálta.

A műfaji és a formai újítás természetesen összekapcsolódik. Miller munkája azt a hetvenes években induló tendenciát tetőzi be, amelynek során a szuperhősmítoszokat a valós társadalmi kontextus hangsúlyozásával vették revízió alá az alkotók. A közéleti, közérzeti utalások egyfajta ellenpróbaként működtek: hogyan áll helyt az „abszolút jó” nevében cselekvő, kivételes képességű egyén abban a világban, amely sem individuális, sem intézményes szinten nem hisz már ebben az eszményben? Mihez kezdenek egy cinikus kor gyermekei azokkal a figurákkal,

amelyek a pusztá létükkel tagadják a cinizmust, miközben – ellentmondásos módon – az új társadalmat is képviselni próbálják? A dilemma szinte minden szuperhős kalandjaiban megjelent a hetvenes-nyolcvanas években, ám a szerzők többnyire megnyugtató, bár kétségtelenül ideiglenes megoldásokkal zárták le a történeteket. Zöld Lámpás és Zöld Ljász közös sorozata után a Frank Miller által jegyzett *Daredevil* feszegette igazán a határokat, ám nyilvánvalóan nagyobb jelentősége volt annak, amikor a három legnépszerűbb szuperhős egyikét, Batmant érte el a „reformhullám”.

Éppen ezért nem is a szuperhős fő sorozatában, hanem különálló szériaként jelent meg *A sötét lovag visszatér*. Olyan formátumban, amelyet aztán könnyebb volt összegyűjtve eljuttatni a könyvesboltokba is – ez magyarázza a Miller-mű kapcsolódását a *graphic novel*hez mint képregényes formához. Miller Batman-variációját felütve a közeljövő Gotham Cityjében találjuk magunkat, ahol utcai bandák vetkék át a hatalmat, akik a korrupció és tehetetlen hatóságoktól alig zavartatva terrorizálják a város békés(ebb) polgárait. Szuperhősöket sem találni – Superman még itt repked valahol, de Bruce Wayne már rég visszavonult. Végül Harvey Dent, vagyis Kéttarc ki-, majd elszabadulása után dönt úgy, hogy visszatér: még egyszer, utoljára meg akarja menteni Gothamot.

Miller munkája összekapcsolható az ugyanekkor megjelenő *V mint vérbosszú*val sötét világgépe szempontjából. Alan Moore-hoz hasonlóan fertőként ábrázolja a hős társadalmi kör-

nyezetét, amely csak a tisztítóüzben érdemelhet új esélyt a túlélésre. Miller látszólag reakciós hévvel áll ki a rendparti intézkedések szükségessége mellett, valójában azonban a politikai hatalom képviselőit egyként gyengének és kárteknynak minősíti. *A sötét lovag visszatér* helyenként – kivált Joker felbukkanásánál – zavarbaejtő pusztításvízió, de médiakritikaként is pengeéles. Nem könnyű olvasmány, mert Miller szikár, fakó képpanel-dzsungelbe zárja hőseit, csak a szuperhősök erejét demonstráló rajzai levegősek. A lezárás pedig kétértelmű: Batman túlél, de végképp a föld alá szorul. Az igazi szuperhős már nem tarthat a *mainstream*hez, csak az ellenkultúrához.

*A sötét lovag visszatér*ben tüköreltőként ábrázolt amerikai elnök feltűnően hasonlít Ronald Reaganre, és az ellentmondásos megítélésű politikus foglalkoztatja az *Orgyilkos osztály* főhősét is. Konkrétan végezni akar vele, mert az elnök egyik intéz-

kedése vezethetett a balesetig, amelyben elveszítette a szüleit. 1987-et írunk, ekkor játszódik Rick Remender és Wes Craig 2014-ben indult, idén pedig tévésorozatként is feldolgozott szériájának első kötete. A képregény egyszerre gengsztertörténet és a *Ha/Verre* hasonló szatíra, ám hatásai, műfaji megközelítései az első történetben jobbra kioltják egymást. Lanckadó lelkesedéssel követtem az ellenszenves és erőszakos főhős, valamint nála is kegyetlenebb kis barátai kalandjait, Remender ugyanakkor nem távolít el tőlük olyan mértékben, hogy teljes egészében kívülről, afféle látólepleként szemléljük dicstelen ténykedésüket. Így az *Orgyilkos osztály* társadalomkritikus éle is csorbul.

Frank Miller: *A sötét lovag visszatér 1–2*. Színes, puhafedeles, 2x100 oldal. Kiadó: **Kingpin**.

Rick Remender – Wes Craig: *Orgyilkos osztály 1 – Reagan-nemzedék*. Színes, keményfedeles, 168 oldal. Kiadó: **Fumax**.

KRÁNICZ BENCE

